

Εφαρμογή και αξιολόγηση προγράμματος αυτοεξυπηρέτησης στην τουαλέτα σε ένα σχολικό έτος

**Δρ Σύρου Νίκη
Μακρυγιάννη Κωνσταντίνα
Τετριμίδα Ελένη**

1^ο Ειδικό Δημοτικό Σχολείο Καλαμπάκας

Εισαγωγή

- ❑ Ο άνθρωπος κατά τη διάρκεια της ζωής του μαθαίνει νέες δεξιότητες και αναπτύσσει στάσεις και συμπεριφορές, για να προσανατολίζει τη ζωή του, έχοντας τον έλεγχο των επιλογών του -μαθαίνει δηλαδή να **αυτοπροσδιορίζεται**.
- ❑ Ένα από τα θεμελιώδη χαρακτηριστικά του αυτοπροσδιορισμού είναι και η **αυτονομία** ⇒ ικανότητα του ατόμου να δρα και να αποφασίζει ελεύθερα και ανεξάρτητα από αδικαιολόγητες εξωγενείς επιρροές.
- ❑ Μια από τις κατηγορίες, που συνιστούν την έννοια της αυτόνομης λειτουργικότητας, είναι και η **αυτοεξυπηρέτηση**.
- ❖ **Μαθητές με Ε.Ε.Α.** συχνά έχουν αυξημένες ανάγκες σε θέματα αυτοεξυπηρέτησης.

Απαιτείται λοιπόν: ιδιαίτερη εκπαίδευση και αντιμετώπιση, ώστε να γίνουν:

- ⇒ περισσότερο αυτόνομοι στις καθημερινές τους δραστηριότητες και
- ⇒ να αποκτήσουν το αίσθημα της ικανοποίησης των βασικών τους αναγκών

Σκοπός της μελέτης

- Η διερεύνηση της αποτελεσματικότητας ημερήσιου προγράμματος αυτοεξυπηρέτησης στην τουαλέτα, που εφαρμόστηκε από την Ειδική Βοηθό, σε συνεργασία με τη Σχολική Νοσηλεύτρια και την Ειδική Παιδαγωγό, σε μαθητή Ειδικού Δημοτικού Σχολείου το σχολικό έτος 2016-17.
- **Στόχος του προγράμματος:** Ο μαθητής να οδηγείται στην τουαλέτα προλαμβάνοντας το ατύχημα (ούρησης ή αφόδευσης) στην τάξη και στο σπίτι και με τον μικρότερο βαθμό δυσκολίας, δηλαδή με την καλύτερη δυνατή συνεργασία.

Μεθοδολογία

-**Πιλοτική μελέτη περίπτωσης**, με **δείγμα έναν μαθητή** ειδικού σχολείου πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης επαρχιακού νομού, στον οποίο εφαρμόστηκε για **έξι μήνες πρόγραμμα αυτόνομης χρήσης τουαλέτας (παρέμβαση)**.

-Για την εκτίμηση της αυτοεξυπηρέτησης του μαθητή χρησιμοποιήθηκε πιλοτικά σε καθημερινή βάση **ειδικό έντυπο 12ωρης καταγραφής των ωρών και των ατυχημάτων ούρησης/αφόδευσης** και του **εβδομαδιαίου βαθμού δυσκολίας** από και προς την τουαλέτα.

Διαδικασία (1)

➤ Αρχικό στάδιο:

- ⇒ Συνάντηση και συζήτηση με τους γονείς για τη δυσκολία αυτοεξυπηρέτησης
- ⇒ Συγκρότηση διεπιστημονικής ομάδας σχολείου για την ανάγκη υλοποίησης προγράμματος αυτόνομης χρήσης τουαλέτας. Μετά από αξιολόγηση του μαθητή και συζήτηση λήφθηκε θετική απόφαση.
- ⇒ Εκ νέου ενημέρωση των γονέων για την απόφαση, από κοινού συμφωνία και ενυπόγραφη συγκατάθεσή τους.

Διαδικασία (2)

➤ Υλοποίηση του προγράμματος:

- ⇒ Δεκέμβριος 2016-Ιούνιος 2017
- ⇒ Εντός του διδακτικού ωραρίου
- ⇒ Πιλοτική κατασκευή **έντυπου καθημερινής 12ωρης καταγραφής (7:30-21:30)** των ωρών, των ατυχημάτων τουαλέτας (ούρησης/αφόδευσης) και του εβδομαδιαίου βαθμού δυσκολίας προς, μέσα και από την τουαλέτα
- ⇒ **Καθημερινή καταγραφή στο σχολείο** από την Ειδική Βοηθό και **στο σπίτι** από τους γονείς

⇒ Κατά τη διάρκεια του προγράμματος γινόταν και **χρήση εικόνων** που υποδείκνυαν στον μαθητή τα βήματα αυτόνομης χρήσης τουαλέτας, για να συνδέει την εικόνα με την εκάστοτε δραστηριότητα και επιθυμία του.

πρωινή ρουτίνα

Πάω τουαλέτα

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

φαγητό

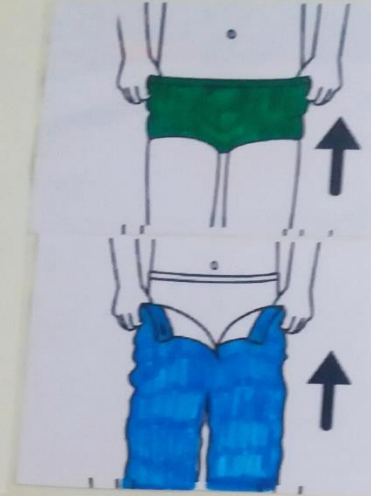
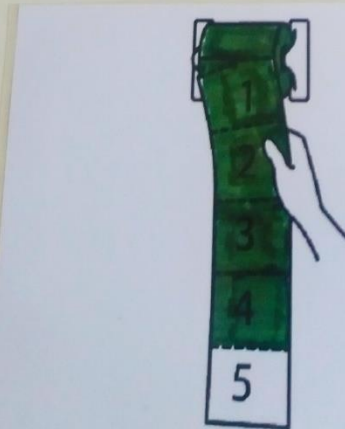
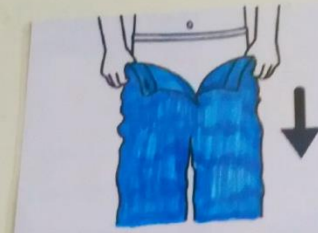
Τρώω πρωινό

Πλένω δόντια

Πάω τουαλέτα

ΑΠΑΛΛΑΞΟΥ ΑΠΟ ΤΑ ΜΙΚΡΟΒΙΑ ΜΕ ΤΟ ΠΛΥΣΙΜΟ ΤΩΝ ΧΕΡΙΩΝ!

1 Βρέξε τα χέρια σου

2 Βάλε σαπούνι

3 Σαπούνισε καλά-20 δευτερόλεπτα

4 Ξέπλυνε-10 δευτ.

5 Κλείσε τη βρύση

6 Στέγνωσε τα χέρια σου

ΜΗΝ ΞΕΧΑΣΕΙΣ ΝΑ ΠΛΥΝΕΙΣ ΚΑΛΑ:

- Ανάμεσα στα δάκτυλα
- Κάτω από τα νύχια
- Τις άκριες των δακτύλων

ΤΜΗΜΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΛΟΙΜΩΣΕΩΝ

pull pants down

flush the toilet

pull underwear down

wash hands with soap

sit down and potty

rinse off soap

wipe

dry hands

pull up pants

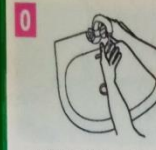

ALL DONE!!

ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΣΩΣΤΟΣ ΤΡΟΠΟΣ ΠΛΥΣΙΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΧΕΡΙΩΝ;

Πλύνετε τα χέρια με σαπούνι και νερό μόνο όταν αυτά είναι εμφανώς λερωμένα! Αλλιώς εφαρμόστε αλκοολούχο αντισηπτικό!

Διάρκεια της συνολικής διαδικασίας: 40-60 δευτερόλεπτα

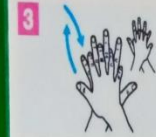
0 Ανοίγουμε τη βρύση και βρέχουμε τα χέρια μας με τρεχόμενο νερό.

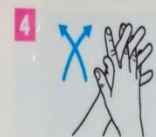
1 Λαμβάνουμε την απαραίτητη δόση σαπουνιού ώστε να καλυφθούν όλες οι επιφάνειες των χεριών.

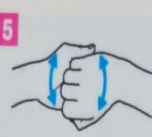
2 Τρίβουμε τις παλάμες μεταξύ τους.

3 Τρίβουμε την παλάμη του δεξιού χεριού πάνω στην ραχιά επιφάνεια του αριστερού χεριού δρώντας τα δάκτυλα του δεξιού στα μεσοδακτύλια διαστήματα του αριστερού χεριού και αντιστρόφως.

4 Τρίβουμε τις παλαμακές επιφάνειες των χεριών και τα μεσοδακτύλια διαστήματα τοποθετώντας το δάκτυλο σταυρωτά.

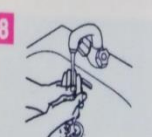
5 Τρίβουμε ταυτόχρονα τις ραχιαίες επιφάνειες των ακροδάκτυλων και των δύο χεριών κλείνοντας το κάθε χέρι μέσα στην παλάμη του άλλου χεριού.

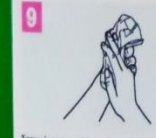
6 Κλείνουμε τον αντίχειρα του αριστερού χεριού μέσα στην παλάμη του δεξιού χεριού, τον τρίβουμε με περιφερειακές κινήσεις και αντιστρόφως.

7 Τρίβουμε τα ακροδάκτυλα του δεξιού χεριού με περιστροφικές κινήσεις (της ίδιας και αντίθετης φοράς) στην παλάμη του αριστερού χεριού και αντιστρόφως.

8 Ξεπλύνουμε καλά τα χέρια μας με νερό.

9 Στεγνώνουμε καλά τα χέρια με χειροτεταίο μας χυρίσιες

10 Χρησιμοποιούμε την ίδια χειροτεταίο για να κλείσουμε τη βρύση

11 Το χέρι μας τώρα είναι καθαρό και ασφαλές.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

© 2008. All rights reserved. Printed in Greece. All rights reserved. Printed in Greece. All rights reserved.

Εβδομάδες εφαρμογής του εκπαιδευτικού προγράμματος		Ώρες ούρησης/αφόδευσης		Αριθμός ατυχημάτων ούρησης/αφόδευσης		Βαθμός δυσκολίας στη χρήση τουαλέτας
Αριθμός	Ημερομηνίες	Σχολείο	Σπίτι	Σχολείο	Σπίτι	Σχολείο
1 ^η	28/11/16-4/12/16	1	1,5-2	0/0	6/2	4
2 ^η	5/12/16-11/12/16	1	1,5-2	1/0	4/1	4
3 ^η	12/12/16-18/12/16	1	1,5-2	0/0	7/5	4
4 ^η	19/12/16-25/12/16	1,5	1,5-2	0/0	3/3	3
5 ^η	16/01/17-22/01/17	1,5	1,5-2	0/0	7/5	3
6 ^η	23/01/17-29/02/17	1,5	1,5-2	0/0	3/2	2
7 ^η	30/01/17-05/02/17	1,5	1,5-2	0/1	6/1	2
8 ^η	06/02/17-12/02/17	1,5	1,5-2	0/0	4/3	3
9 ^η	13/02/17-19/02/17	1,5	1,5-2	0/0	5/4	3
10 ^η	20/02/17-26/02/17	1,5	1,5-2	0/0	8/4	2
11 ^η	27/02/17-05/03/17	1,5	1,5-2	0/0	3/3	2
12 ^η	13/03/17-19/03/17	1,5	1,5-2	0/0	4/4	2
13 ^η	20/03/17-26/03/17	1,5	1,5-2	0/0	3/3	2
14 ^η	27/03/17-02/04/17	1,5	1,5-2	0/0	5/5	2
15 ^η	03/04/17-09/04/17	1,5	1,5-2	0/1	3/3	2
16 ^η	24/04/17-30/04/17	2	2-2,5	0/1	3/3	1
17 ^η	01/05/17-07/05/17	2	2-2,5	0/0	3/2	2
18 ^η	08/05/17-14/05/17	2	2	0/0	1/3	2
19 ^η	15/05/17-21/05/17	2	2	0/0	1/1	2
20 ^η	22/05/17-28/05/17	2	2	0/0	2/3	2

Τις τελευταίες εβδομάδες εφαρμογής του προγράμματος...

Περιορισμοί

- Το ερευνητικό εργαλείο (ειδικό έντυπο 12ωρης καταγραφής), που χρησιμοποιήθηκε στην παρούσα μελέτη, είναι νέο και χρειάζεται να εφαρμοστεί και σε άλλους μαθητές με ανάλογες ανάγκες αυτοεξυπηρέτησης, για τον έλεγχο της αξιοπιστίας και επαναληψιμότητάς του.
- Από τις εβδομάδες καταγραφής εξαιρέθηκαν οι εβδομάδες, απουσίας του μαθητή λόγω ασθένειας ή αργιών, καθώς τότε η καταγραφή γινόταν μόνο από τους γονείς και όχι συστηματικά.

Συμπεράσματα

- Στο σχολείο, σε σχέση με το σπίτι, τα ατυχήματα ούρησης και αφόδευσης ήταν ελάχιστα, καθ' όλη τη διάρκεια εφαρμογής του προγράμματος και παρά την αύξηση του μεσοδιαστήματος στην τουαλέτα
- Στο σπίτι (λιγότερο οργανωμένο περιβάλλον-παράταση μεσοδιαστήματος για την τουαλέτα κάποιες φορές), **διαπιστώθηκε τις πρώτες εβδομάδες αυξημένος και κυμαινόμενος αριθμός ατυχημάτων στην ούρηση και αφόδευση, ο οποίος όμως μετά τα μέσα εφαρμογής του προγράμματος (11η εβδομάδα) παρουσίαζε επίσης βελτίωση (μείωση).**

- Παρατηρήθηκε **σταδιακή βελτίωση (μείωση) του βαθμού δυσκολίας**, δηλαδή βελτιώθηκε η συνεργασία με τον μαθητή, κατά τη **μετακίνηση του από και προς την τουαλέτα αλλά και στο πλύσιμο των χεριών μετά την τουαλέτα.**
- **Αποτελεσματικότητα της παρέμβασης**, καθώς ο μαθητής προσαρμόστηκε επιτυχώς στις απαιτήσεις του προγράμματος στο σχολείο και στο σπίτι.
- **Συνιστάται ο σχεδιασμός, η υλοποίηση και η αξιολόγηση αντίστοιχων προγραμμάτων αυτοεξυπηρέτησης και σε άλλους μαθητές, στα πλαίσια της αυτονόμησής τους.**

Ευχαριστούμε !

